

- Ruth Østerud forteller om sin bestefar Wilhelm: Bestefar Wilhelm var av svensk avstamning. Han snakket endel svensk ennå mens barnebarnet Ruth husket ham. Han var forpakter på Bjølstad gård på Kråkerøy. Det var trolig som sådan han kom til Norge, og trolig også slik han traff sine to hustruer. Han mistet dem begge ganske tidlig og fikk et barn med hver, Karsten og Erik.

Ruth karakteriserer Wilhelm som en solid type, som gjorde et solid arbeide på gården. Han hadde trolig også ganske trygg og solid økonomi. Han bodde i forpakterboligen på gården. Ruth kan huske at de hver jul var på besøk hos bestefar, på 1. juledag. Da disket han opp med mye godt.

Wilhelm hadde i mange år en husholderske, som barna kalte for tante Ingeborg.

Ruth kan også huske at Wilhelm laget vin selv, og dette fikk familien smake når de var på besøk, også barna. Dette var svært gildt, om enn ganske uvanlig. Det var ikke vanlig å lage vin hjemme i de dager.

I 1935 brant driftsbygningen på Bjølstad ned til grunnen. Onde tunge påsto at det var omstreifere som hadde satt fyr på. Astri Hauge kan huske at hun og onkel Erik var engstelige når de skulle på låven, for det var ofte at det dukket opp omstreifere som hadde overnattet ulovlig i høyet.

Brannen gikk meget sterkt inn på Wilhelm. Han tok seg inn i huset under brannen bl.a. for å berge en sulky, men brant seg svært mye. Han holdt på å brenne inne.

Han var trolig opprinnelig fra Bråda kommune i Sverige, Diktareboden. Han gikk Säternes landbruksskole i 1891. Astri, hans barnebarn, har ennå bøker fra skoletiden til Wilhelm, bl.a. regnskapslære. Håndskriften til Wilhelm er utrolig vakker. Han kom trolig til Bjølstad like etter landbruksskolen, i 1892. Anna, som han senere ble gift med, var da kokke på gården.

På gården var han meget pirkete og nøyaktig. De hadde 5 hester og 23 kyr/kviger på gården, så det var åpenbart et storbruk. I tillegg til gårdsdriften påtok Wilhelm seg steinkjøring fra Langøya til Glombo brygge. Steinproduksjonen var stor på Kråkerøy siste halvdel av 1800 tallet og langt ut på 1900 tallet. Det var sten til fortauskanter, stabbesteiner, sten til stenhuggere som laget monumenter o.l. Bl.a. var det planer om å bygge et stort monument over Hitler under krigen, og sten til sokkelen til denne ble hugget på Kråkerøy. Videre var det iskjøring fra dammene ved Bjølstad, foruten at de kjørte ploegen over hele Kråkerøy. Da kjørte de med 2 og 3 hester, og da deltok selvsagt barn og barnebarn.

Omkring 1942 ble snøploegen overtatt av en Julius Johansen på Kråkerøy som hadde anskaffet seg lastebil. Han var nabo til Bjølstad og en god venn av familien. Han og hans kone Olava er bl.a. nevnt som faddere for Wilhelms yngste sønn, Erik. Og Karsten, bror til Erik var født hjemme hos fam. Johansen.

Steintransporten og kjøring med snøploegen kan barnebarna huske meget godt. Den var ganske omfattende. Så de økonomiske forholdene til familien Gustavsen på Bjølstad var trolig over gjennomsnittet på Kråkerøy. Mange hadde det svært trangt. Astri kan huske familier der barna ikke kunne være ute samtidig da de hadde så få sko at de måtte dele på bruken.

Ellers deltok folket på Bjølstad i hagebruksutstillinger både på Kråkerøy og i Smålandene (Østfold). Astri har i sitt eie to diplomer fra slike utstillinger, samt et diplom fra Norges Vel. Dette har Wilhelm fått for lang og tro tjeneste, 43 år på Bjølstad i 1935. Det vil si at han trolig overtok, først som gårdsbestyrer og siden forpakter på Bjølstad i 1892. Han var da 26 år gammel.

Wilhelm hadde flere brødre, bl.a. Malkus, Karl og en som utvandret til USA. Han hadde endel kontakt med Malkus i Sverige. Bl.a. var Malkus fadder til Erik, Wilhelms yngste sønn. Astri Hauge har et brev som Malkus skrev til Karsten Gustavsen. Her skriver han mye om landbruksutstillinger han deltar i, bl.a. i Lidköping. På brevet oppgir han følgende som sin adresse i Sverige: Malkus Gustafsson, Box 84, Bjørnegården, Sverige. Brevet er datert 31.5.1946. Han skriver også at han begynner å bli gammel og at det haster hvis Karsten og barna skal komme dit på besøk.

Wilhelm, Karsten og trolig også Erik hadde tidligere vært i Sverige og besøkt Malkus som bodde på hjemgården til Wilhelm. Det kan virke som dette var en relativt stor gård.

Ragnar Gustavsen kan fortelle om Gustav, drengen på Gården og en mangfoldig og allestedsnærværende person. Gustav var litt drikkfeldig. Av og til kunne de finne ham ved båthuset nedenfor gården. Her lå han og sov, skjeggete og blå i ansiktet. Han var ikke noe vakkert syn.

Men en driftig og til dels pertentlig kar var Gustav allikevel, mellom "kulene". Han bodde i drengestua. Gustav var brorsønn av Wilhelm, muligens sønn av Malkus. Dette fikk ingen vite

før til begravelsen til Wilhelm. Da fikk Ragnar fortalt om slektskapet mellom Gustav og Wilhelm.

Ellers kan Ragnar huske at Håkan og Ivar var dagarbeidere på Bjølstad, førstnevnte trolig svensk, og i slekt med Wilhelm eller Anna. Det var nemlig ganske vanlig å gi svenske slektninger fortrinnsrett på arbeide på gården, for den som hadde myndighet til det. Bl.a av den grunn ble innvandringen fra Sverige ganske omfattende i denne tiden. Det viser også kirkebøker og folketellinger. I Østfold er det laget egne oversikter over personer som innvandret fra Sverige, noe jo Wilhelm og Anna selv hadde gjort.

Ragnar husker også at Wilhelm brukte hatten sin nesten bestandig, den hatten han har på seg på bildet. Ellers gikk han i en blårutete skjorte. Og så klokka til bestefar da. Den hadde Ragnar sett seg ut, og til konfirmasjonen fikk han klokke av bestefar. Lommeur med lenke. En annen artig historie Ragnar forteller var om to glade lakser og kompiser. Sterkeskipperen og gamle Rikvoldsen. De hadde vært ute på vift en kveld og på hjemturen skulle de innom på Bjølstad for å skjenke gamle Gustavsen en dram. Dette var trolig i 1937 eller 38. Wilhelm var da omkring 70 år. Under dette besøket fant Rikvoldsen på at de skulle gå inn og hilse på kvinnen i huset. Drammen hadde vel gjort dem litt overmodige alle tre. Det fortelles at husholdersken på Bjølstad, tante Ingeborg, var en myndig dame som ikke slapp inn hvem som helst i det Wilhelmske hjem. Men de to kom seg inn, og for riktig å sette støkk i Ingeborg så hun skulle la dem i fred, beit sterkeskipperen seg fast i hjørnet på spisebordet og løftet det med vannrett plate etter munnen. Og et solid spisebord var det tillike. Sier historien. Ingeborg ja, alle husker henne. Et myndig kvinnemenneske som styrte forpakterboligen med jernhånd. Når barna eller barnebarna kom inn sprang hun omkring med avispapir og la på gulvet å det ikke skulle bli skittent. Og Ragnar husker at han skulle bli med Wilhelm inn og spise en dag de hadde vært ute og jobbet. Da Ingeborg fikk se at Ragnar var med sa hun bare - "HØH - har du han der med deg". Ingeborg likte ikke barn, og fikk ingen barn selv. Etter at det kom lastebiler på Kråkerøy var det smarting som skulle kjøre møkk med bilen. Han satte seg selvsagt fast på jordet. Smale lastebilhjul var ikke egnet for møkkakjøring. Men han fikk strevet seg løs og ga full fart for å komme seg utpå jordet. Forhjulene gikk nedi et spor og lastebilen bråstoppet. Og med nesten flytende last, lave lastekarmer, helt åpent styrhus og bråstopp kunne resultatet bare bli et. Førersetet fullt av kumøkk og sjåføren med møkk til livet. Ja det var i de dager på Kråkerøy. Forteller Ragnar. Som forøvrig har sin farfars hagle i sitt eie, en Husquarna, trolig fra 1900-1910. Våpennummeret på hagla er 105326.

Wilhelm fikk som gammel mann hjerneslag og ble liggende til sengs de siste årene. Han mistet taleevnen, men var ellers klar i hodet. Ruth husker at når hun var på besøk der så lå han på en divan på kjøkkenet om dagen. Da kommuniserte de var at hun snakket og han skrev det han ville si.

Han fikk to sønner med Anna. Erik, som igjen var Ruths far, var yngstemann. Begge sønnene hjalp sin far på gården, og Karsten overtok etterhvert som forpakter mens Erik kjøpte sin egen gård på Holme. Karsten var en dominerende type, snarsint og energisk, mens lillebror Erik var en stille, ettertenksom type. Han ble nok ganske dominert av sin storebror, og de gikk trolig ikke særlig godt sammen.

- (Research): I flg. Astri Hauge er graqvstøtta til Vilhelm borte. En fjern slektning har overtatt gravstedet, heter trolig Arntsen